

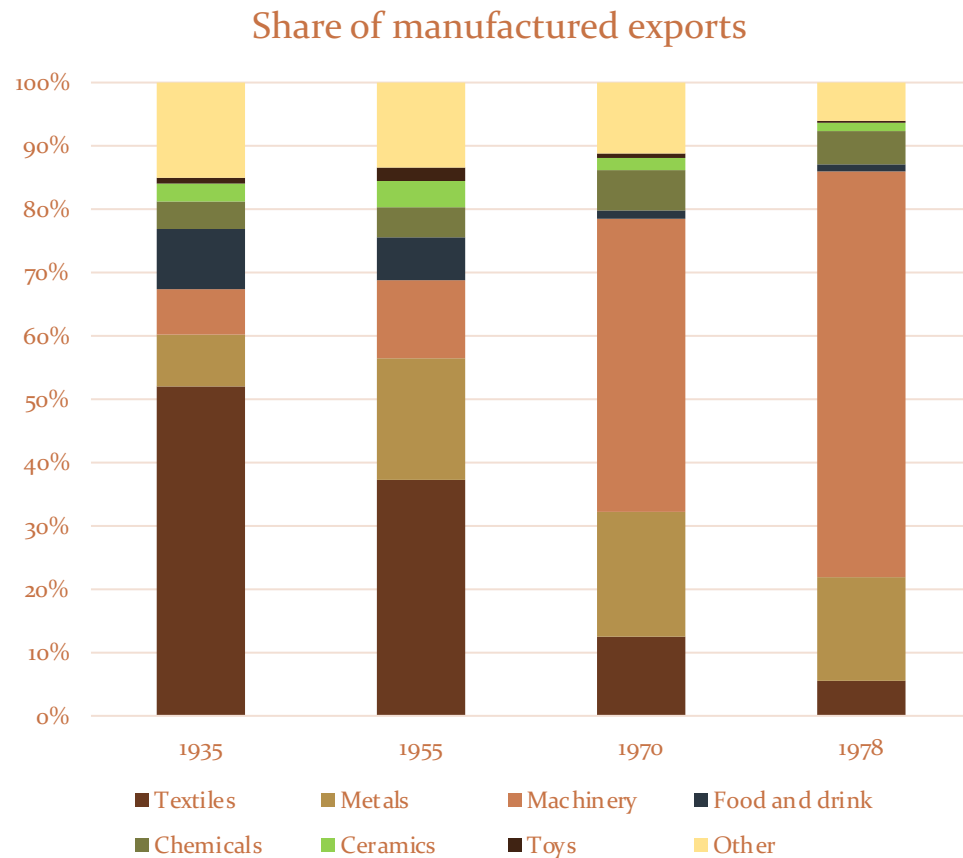

Chính sách Phát triển

CÔNG NGHIỆP CHẾ BIẾN CHẾ TẠO VÀ TĂNG TRƯỞNG

Nhật Bản là nước đang phát triển trong giai đoạn 1935 đến 1978

- Công nghiệp chế biến bắt đầu phát triển vào thập niên 1890, khởi đầu từ những ngành nghề truyền thống và dần đa dạng hóa sang ngành dệt may
- Thập niên 1930 dệt may vẫn phổ biến, phát triển thêm ngành luyện kim, cơ khí, hóa chất
- Chế tạo máy móc và đặc biệt là sản xuất ô tô và đóng tàu phát triển sau thập niên 1960

Lý thuyết tăng trưởng tân cổ điển

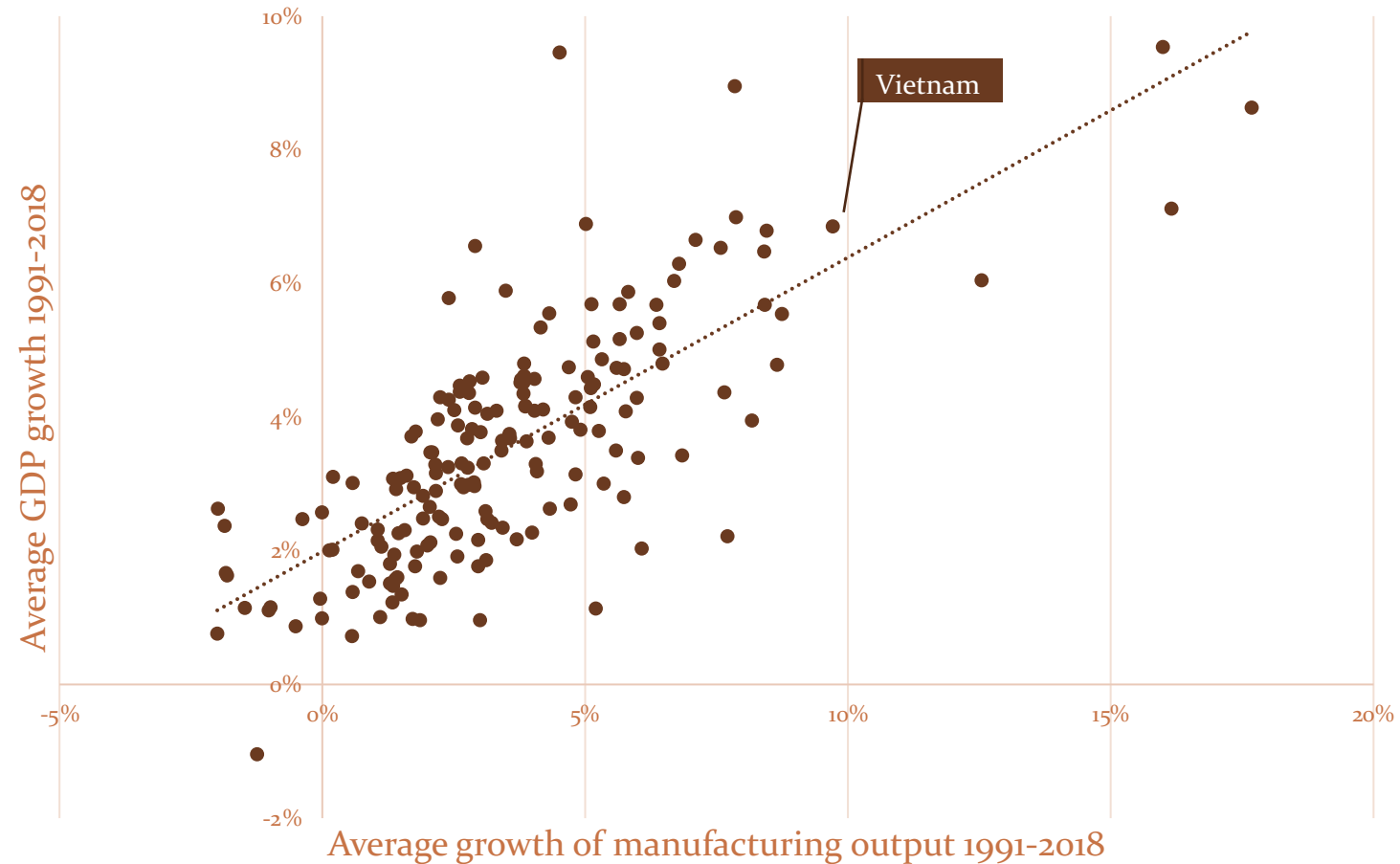
- Giả sử cầu luôn bằng với cung: không có thất nghiệp và tiết kiệm luôn bằng với đầu tư (đầu tư có tính nội sinh)
- Mô hình có tính tổng quát cao: mô hình dành cho một ngành nghề
- Suất sinh lợi không đổi theo quy mô và suất sinh lợi giảm dần theo vốn trong mô hình Solow
- Suất sinh lợi tăng dần theo quy mô là mô hình tăng trưởng nội sinh nhờ hiệu ứng lan tỏa công nghệ và học hỏi thông qua thực hành (learning by doing)

Nicholas Kaldor: Công nghiệp chế biến và suất sinh lợi tăng dần theo quy mô *động*

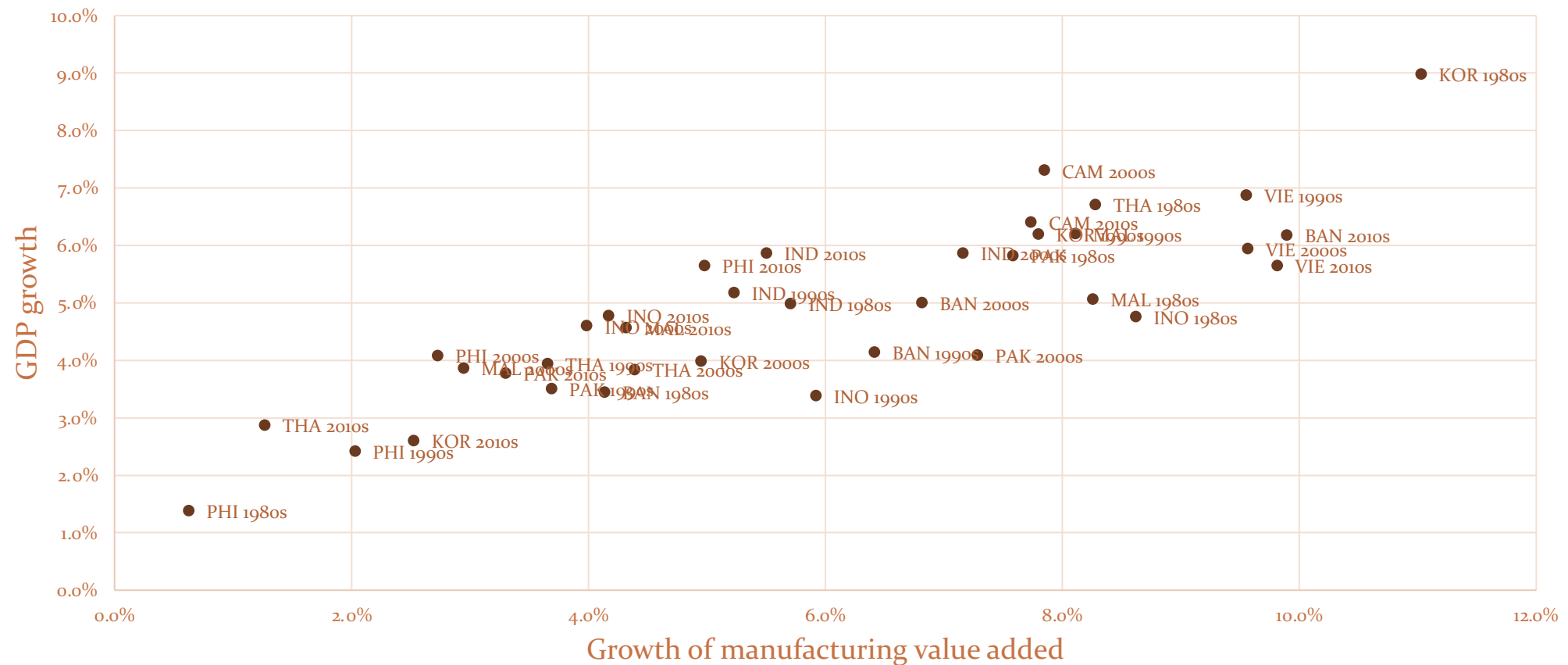
- Định luật Kaldor: Giải thích vì sao các quốc gia có tốc độ tăng trưởng khác nhau
  - Các mô hình một ngành nghề không phân biệt giữa hoạt động kinh tế có suất sinh lợi tăng dần với hoạt động kinh tế có suất sinh lợi giảm dần hoặc không đổi
  - Công nghiệp chế biến là ngành đặc thù vì khả năng hiện thực hóa suất sinh lợi tăng dần *động*: năng suất không chỉ liên quan đến *mức* sản lượng mà còn liên quan đến *tốc độ tăng trưởng của ngành*
- Cung không phải lúc nào cũng bằng với cầu
  - Đầu tư có tính *ngoại sinh*
  - Cần có cầu từ xuất khẩu hàng hóa chế biến chế tạo để đạt được suất sinh lợi tăng dần và tăng trưởng năng suất (hãy nhớ lại Adam Smith)
  - Tăng trưởng của ngành nông nghiệp là một nguồn cầu quan trọng (hãy nhớ lại Mundle và thị trường nội địa cho hàng hóa công nghiệp)

Định luật đầu tiên của Kaldor: Sản lượng hàng hóa công nghiệp chế biến tăng nhanh tăng tốc tăng trưởng của GDP

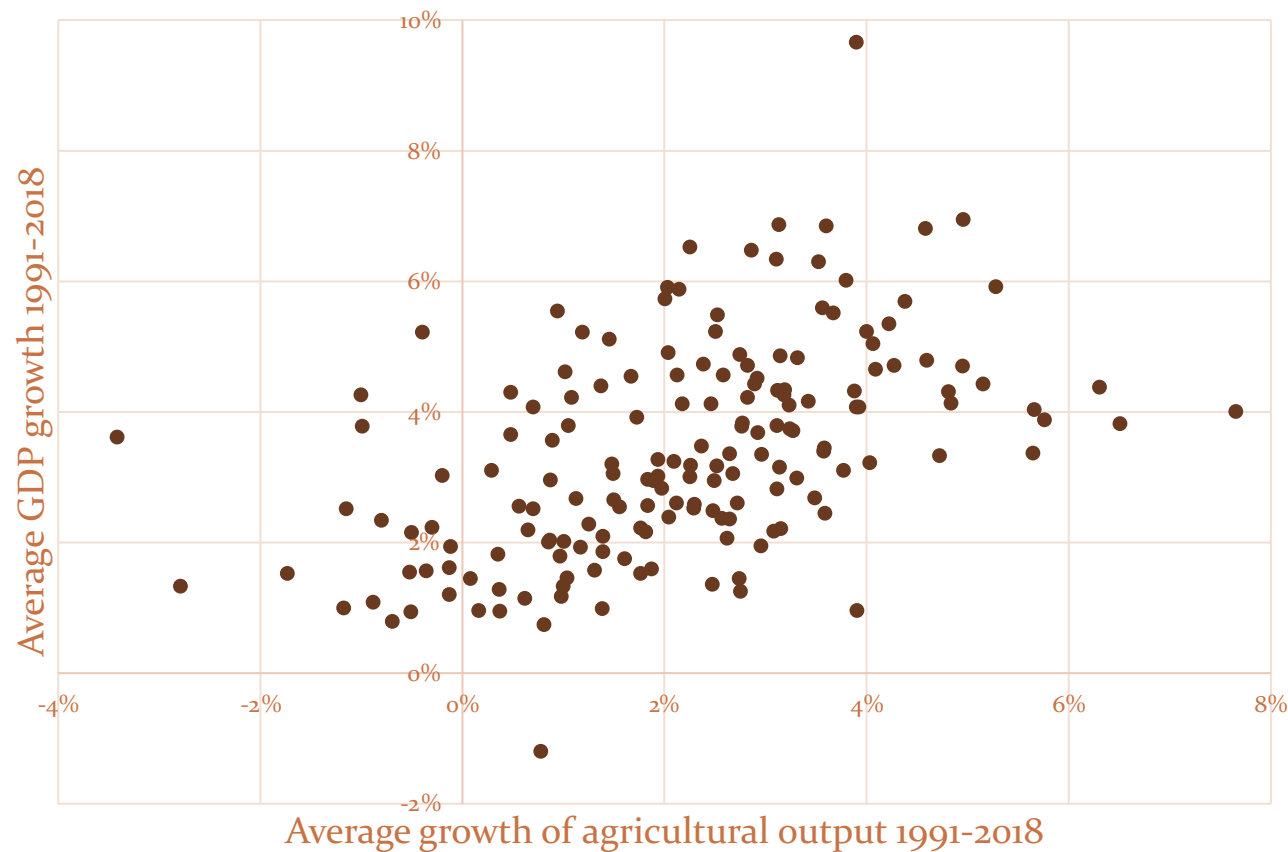
Tốc độ tăng trưởng của GDP có quan hệ mật thiết với tốc độ tăng trưởng của công nghiệp chế biến hơn tốc độ tăng trưởng của nông nghiệp và dịch vụ.

Mối quan hệ giữa tăng trưởng GDP và tăng trưởng sản lượng chế biến chế tạo, châu Á thời kỳ 1980 đến 2019

Tăng trưởng sản lượng nông nghiệp và tăng trưởng GDP

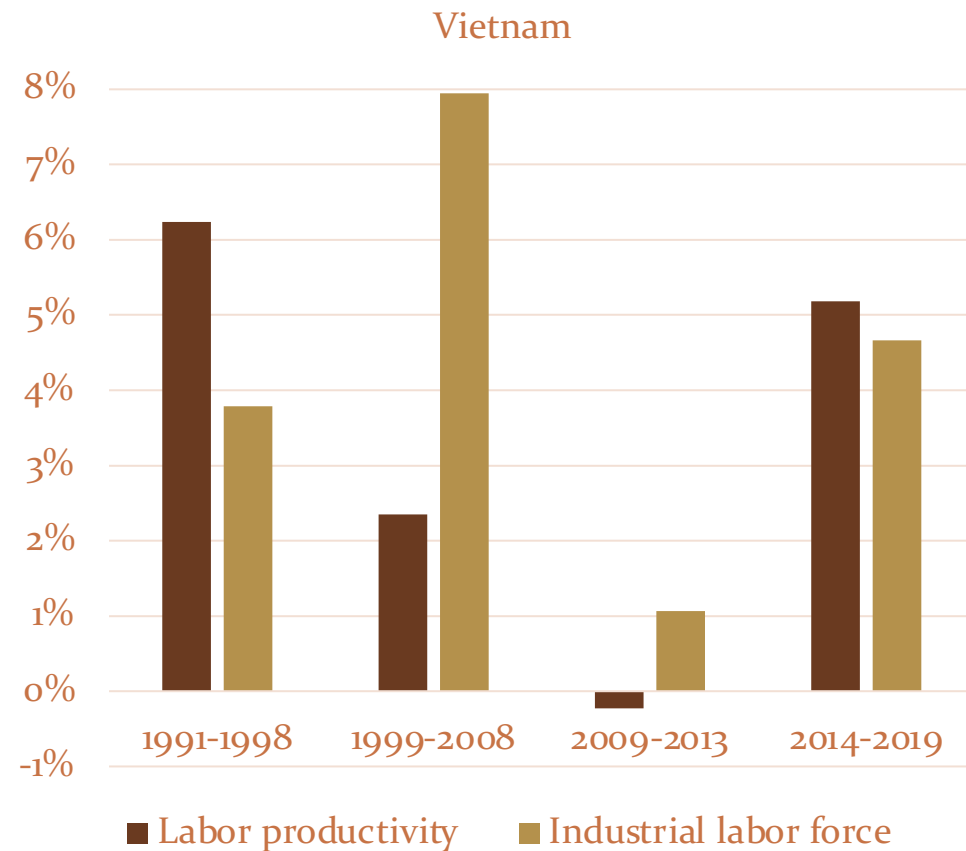

- Mỗi quan hệ không rõ ràng
- Dịch vụ có quan hệ gần gũi với tăng trưởng GDP nhưng đây là mối quan hệ nhân quả ngược (GDP cao sẽ tăng nhu cầu đối với dịch vụ)
- KHÔNG CÓ nghĩa là nông nghiệp và dịch vụ không quan trọng đối với phát triển

Vì sao tăng trưởng của công nghiệp chế biến lại thúc đẩy tăng trưởng GDP?

- Sự dịch chuyển lao động giữa các ngành:
  - Quy trình Lewis
  - Lao động dịch chuyển từ những ngành có năng suất thấp như nông nghiệp và các dịch vụ truyền thống (chăm sóc gia đình) sang các ngành chế biến chế tạo có năng suất cao
- Tăng trưởng năng suất tĩnh trong công nghiệp chế biến: suất sinh lợi tăng dần theo quy mô khi công nghệ không thay đổi
- Tăng trưởng năng suất động: hiệu ứng lan tỏa và học hỏi qua thực hành (learning by doing) (nhớ lại thuyết tăng trưởng nội sinh)

Duy trì đầu tư vào công nghiệp chế biến để tăng năng suất và quy mô của thị trường lao động trong công nghiệp

Định luật thứ hai của Kaldor: Sản lượng công nghiệp tăng trưởng nhanh khiến cho năng suất của ngành công nghiệp tăng nhanh

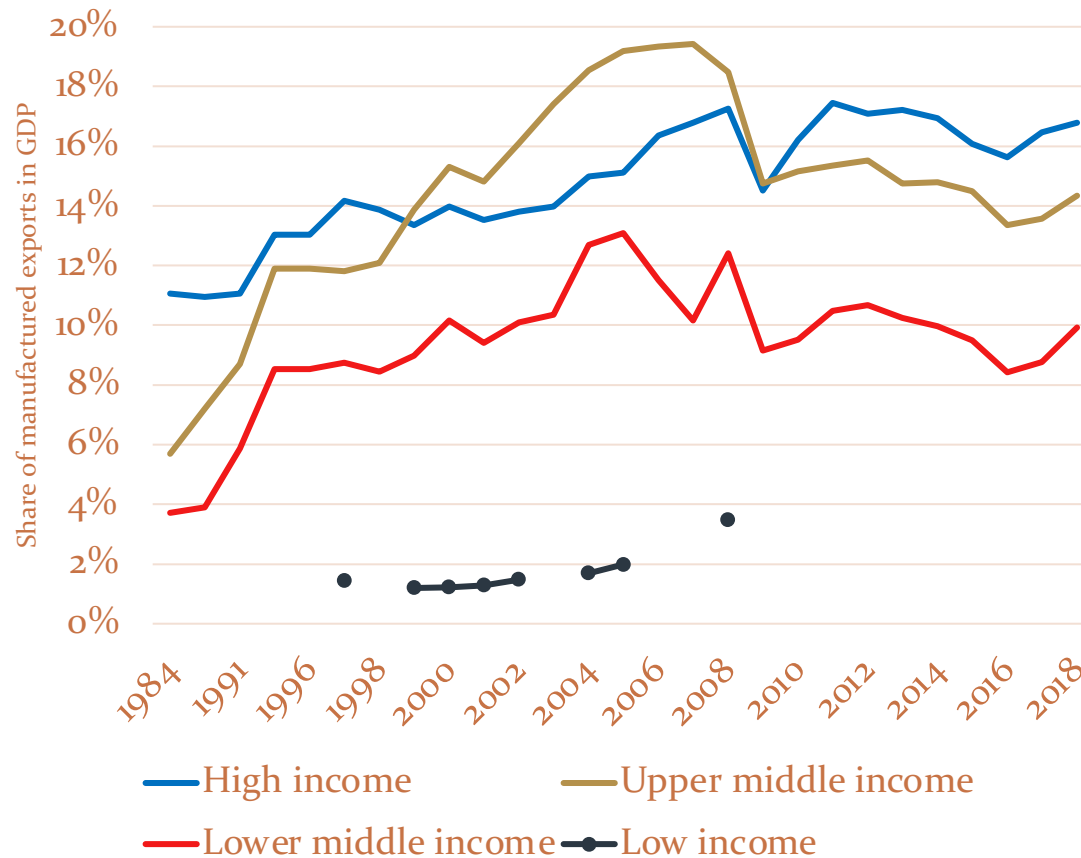
- Định luật Verdoorn: Sản lượng công nghiệp tăng nhanh có liên hệ với năng suất tăng nhanh

Tăng năng suất = $a_1 + b_1$ * tăng trưởng sản lượng của ngành công nghiệp

Tăng trưởng việc làm = $a_2 + b_2$ * tăng trưởng sản lượng của ngành công nghiệp

- Phương trình đầu tiên cho biết tăng trưởng năng suất phụ thuộc vào tăng trưởng sản lượng
- Phương trình thứ hai: b_2 nhỏ hơn 1 $\rightarrow$ có nghĩa là lao động sẽ tăng trưởng với tốc độ chậm hơn tốc độ tăng của sản lượng
- Sản lượng tăng nhanh kích thích đầu tư vào máy móc mới (kèm theo công nghệ mới)
- Người lao động sẽ học hỏi thêm được cách sử dụng các máy móc mới và cải thiện quy trình sản xuất khi họ được yêu cầu tăng cường sản xuất

Mức thu nhập và tỉ lệ xuất khẩu hàng hóa công nghiệp trong GDP – các nước giàu sẽ xuất khẩu nhiều sản phẩm công nghiệp hơn nước nghèo

- Vai trò của xuất khẩu: quy mô của thị trường trong nước có thể quá nhỏ và không thể giúp nhà sản xuất hiện thực hóa tính kinh tế theo quy mô
- Sản lượng tăng nhanh sẽ kéo theo năng suất tăng nhanh
- Sản phẩm chế biến chế tạo vẫn chiếm tỷ trọng lớn nhất trong thương mại theo giá trị gia tăng

Định luật thứ ba của Kaldor: Sản lượng công nghiệp tăng nhanh khiến cho năng suất của nông nghiệp và các ngành nghề truyền thống cũng tăng nhanh

- Suất sinh lợi giảm dần theo quy mô trong nông nghiệp và các ngành nghề truyền thống
- Khi lao động dịch chuyển sang công nghiệp chế biến, năng suất lao động (sản lượng trên đầu người) của nông nghiệp sẽ tăng vì ít người tham gia vào hoạt động sản xuất nông nghiệp
- Nhưng khi lao động dư thừa trong nông nghiệp dần cạn kiệt, khoảng cách năng suất giữa công nghiệp chế biến và nông nghiệp sẽ dần thu hẹp.
- Đó là lý do vì sao các nước có thu nhập thấp sẽ tăng trưởng nhanh hơn nước giàu (nhớ lại mô hình Lewis và điều gì diễn ra khi lao động dư thừa cạn kiệt)

Cách đơn giản để kiểm định Định luật Kaldor

- Sự tăng trưởng của công nghiệp chế biến và sự dịch chuyển lao động rời khỏi nông nghiệp đã thúc đẩy tăng năng suất ở các nước đang phát triển
- Từ 1990 đến 2017 (giai đoạn mà chúng ta có dữ liệu), ở 61 nước đang phát triển

Tăng trưởng năng suất = 0.4 (tăng trưởng giá trị gia tăng của công nghiệp chế biến) – 0.3 (tăng trưởng việc làm của ngành nông nghiệp)

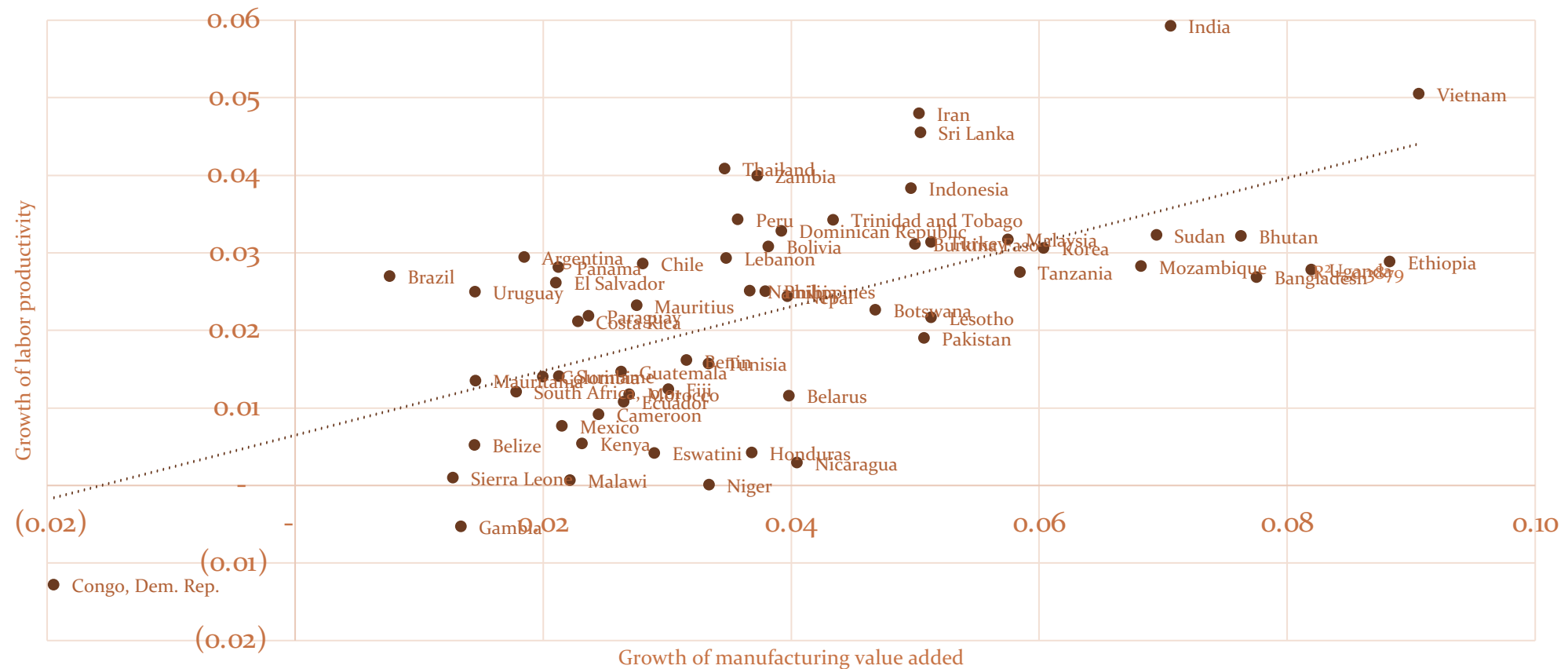
(6.8)

(4.0)

$$R^2 = 0.50$$

Các con số trong ngoặc đơn là giá trị t

Tăng năng suất và tăng trưởng của giá trị gia tăng trong công nghiệp chế biến, 1990 – 2017

Duy trì đầu tư vào công nghiệp chế biến

- Yêu cầu chính phủ hỗ trợ dưới hình thức cơ sở hạ tầng vật chất và xã hội
  - Cảng biển, sân bay, đường xá, điện nước
  - Phổ cập giáo dục cho toàn dân, y tế
- Xóa bỏ các rào cản đối với đầu tư
  - Tiếp cận với tài chính dài hạn với chi phí hợp lý
  - Quy định và khung pháp lý dễ dự đoán và được thực thi công bằng
  - Hỗ trợ nhập và học hỏi các công nghệ mới
  - Tỷ giá bị định giá cao sẽ khiến hàng xuất khẩu công nghiệp mất khả năng cạnh tranh
  - Ấn Độ: giữ lại một số sản phẩm cho doanh nghiệp nhỏ dưới danh nghĩa công bằng nhưng ảnh hưởng xấu đến người nghèo vì việc làm và năng suất tăng trưởng chậm

Thiết kế các động cơ hợp lý

- Xuất khẩu tài nguyên thiên nhiên: nhà đầu tư sẽ đổ xô vào các ngành khai thác khoáng sản khi lợi nhuận cao và rào cản công nghệ thấp (Indonesia)
- Đầu cơ và tiền thuê: cần có các chính sách để giảm lợi ích từ lợi nhuận bất ngờ nhờ đầu cơ vào bất động sản và các sản phẩm tài chính
- Nền kinh tế độc quyền nhóm: khi quyền lực kinh tế tập trung, các doanh nghiệp lớn sẽ tạo ra lợi nhuận thông qua định giá độc quyền và quay lưng lại với công nghiệp chế biến (Philippines)
- Đầu tư trực tiếp từ nước ngoài là yếu tố quan trọng ở giai đoạn đầu của phát triển để tiếp cận với thị trường quốc tế và dịch chuyển lao động từ nông nghiệp sang công nghiệp

Suất sinh lợi tăng dần theo quy mô động trong nông nghiệp và dịch vụ?

- Một số nhà kinh tế học cho rằng công nghiệp chế biến không còn là giải pháp duy nhất: suất sinh lợi tăng dần theo quy mô động cũng đã xuất hiện trong nông nghiệp và dịch vụ.
  - “Dịch vụ hóa” công nghiệp chế biến và công nghệ kỹ thuật số: Công nghiệp chế biến sẽ chấm dứt ở đâu và dịch vụ bắt đầu ở đâu trên chiếc iPhone của bạn?
  - Một số hoạt động trước đây được xem là công nghiệp chế biến giờ trở thành dịch vụ vì có thể thuê ngoài (nguyên cứu, thiết kế, thử nghiệm)
  - Suất sinh lợi tăng dần theo quy mô trong lĩnh vực dịch vụ tài chính, bán sỉ và bán lẻ, truyền thông
  - Công nghệ nông nghiệp hiện đại: nhà máy nông trại

Hàm ý chính sách

- Công nghiệp chế biến đặc biệt ở chỗ nó có khả năng hiện thực hóa tăng năng suất nhờ vào suất sinh lợi tăng dần theo quy mô
- Các yếu tố bên phía cầu rất quan trọng – Định luật Say không còn đúng
- Duy trì tăng năng suất trong nông nghiệp là yếu tố sống còn để duy trì tăng trưởng của công nghiệp chế biến
- Học hỏi công nghệ mới không hề dễ dàng: chính phủ phải hỗ trợ chi phí xã hội và phát triển công nghệ